

Nr 106.

Av herr **Mattsson**, om understöd till Virestadssjöarnas sänkningsföretag.

Åren 1913—1917 hölls laga syneförrättning rörande Virestadssjöarnas sänkningsföretag av dåvarande statens lantbruksingenjör i Kronobergs län Adolf Roos, men först under år 1932 har detta företag blivit slutfört och avsynat. Såsom framgår av statsrevisorernas redogörelse å sid. 148—151 i sin berättelse för år 1932 har detta företag kommit att draga betydande kostnader utöver vad som förutsetts och, såsom av revisorerna vitsordats, kommit att ställa intressenterna i företaget i ett prekärt ekonomiskt läge, därvid skulden för företaget med frånräknande av statsbidrag och statslån samt å delägarna uttaxerade medel i oktober 1932 uppgingo till 106,300 kronor. Under år 1930 hade utdebiterats icke mindre än 1,000 kronor per hel delaktighetsprocent varav influtit 78,269 kronor 92 öre. Då den torrlagda jorden endast delvis hunnit odlas och lämna skörd är det omöjligt att under nu rådande för jordbruket svåra förhållanden verkställa en ny uttaxering för inbetalning av företagens lösa skulder, emedan en sådan utdebitering skulle för de flesta av de 211 delägarna få svåra ekonomiska följder. Intressenterna i företaget äro nästan uteslutande småbrukare och 90 procent utav dem innehade före torrläggningen s. k. »ofullständiga jordbruk». Det är därför av synnerlig vikt att företaget kunde beredas möjlighet att erhålla ytterligare tillgång till statsmedel ur därför tillgängliga anslag och fonder. Företaget omfattar cirka 1,845 hektar, därav cirka 970 hektar åker och äng.

Den av lantbruksingenjören Roos år 1917 avslutade syneförrättningen vann laga kraft utan att instämmas till domstol. Genom att lantbruksingenjör Roos i sitt utlåtande lämnat felaktig anvisning om tiden för uppsägning av vattenverk uppstod tvist om avträdande utav Brännhults kvarn och såg, vilken tvist bilades först år 1922, då företaget förlikningsvis fick utbetala sammanlagt 58,800 kronor för Brännhult i stället för av synemännen beräknade 29,752 kronor, varjämte företaget åsamkats avsevärda rättegångskostnader.

Såsom framgår av statsrevisorernas berättelse hade lantbruksingenjör Helin funnit ingenjör Roos' kostnadsberäkningar alltför låga och uppgjort nytt kostnadsförslag, därvid grävning och brobyggnader upptagits till 600,000 kronor, samt efter undersökning av sjön Låkan ett tilläggsbetänkande, därvid kostnaderna beräknats till 718,000 kronor.

Genom kontrakt av den 9 april 1925, som här vidfogas såsom bilaga A, bortlämnades grävningsarbetet på entreprenad för den beräknade summan av 600,000 kronor. (Det kan anmärkas att från A.-B. Skånska Ce-

mentgjuteriet förelåg ett anbud på 660,000 kronor.) Efter tvist mellan intressenterna och entreprenören avkunnades skiljedom den 14 november 1930 — medföljer såsom bilaga B — därvid skiljenämndens majoritet befriade entreprenören från skyldighet att slutföra arbetet och tillerkände honom viss ersättning. Den tredje skiljemannen fann att entreprenören på grund av kontraktets bestämmelser var skyldig fullgöra entreprenaden och utgiva särskilt skadestånd.

De vid tiden för skiljedomen resterande grävningsarbetena utgjordes i huvudsak av här och där i kanalerna kvarlämnade bankar o. dyl. fördelade på en mycket lång sträcka. Uppmätningen verkställdes genom skiljenämndens försorg. Med de à-priser, som för dessa massor upptagits i kostnadsförslaget, hade de beräknats till 34,880 kronor. Vid nu efteråt företagen uppgrävning har kostnaden uppgått till över 80,000 kronor.

Då intressenterna enligt vad ovan antytts och som för övrigt framgår utav statsrevisorernas berättelse råkat in uti betydande svårigheter, vilket också av billighetsskäl föranlett framflyttande av räntebetalning och amortering med tre år på det redan lämnade statslånet, vill jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att Virestadssjöarnas sänkningsföretag tilldelas statsbidrag ur allmänna avdikningsanslaget och statslån ur odlingslånefonden med sammanlagt 100,000 kronor fördelat efter de grunder som nu gälla för bidrag och lån.

Stockholm den 19 januari 1933.

Victor J. Mattsson.

Bilaga A.

Avskrift.

Entreprenadkontrakt.

Mellan arbetsstyrelsen för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag avseende torrläggning av mark inom Wirestads och Stenbrohults socknar av Kronobergslän, nedan kallad arbetsstyrelsen, samt firman Joh. Malm & C:o i Lund, nedan kallad entreprenören, är denna dag upprättat följande kontrakt:

§ 1.

Företaget avser sänkning av sjöarna: Steningen, Låkan, Degersjön, Fansjön, Wirestadssjön, Garanhultsjön, Wirestadsnässjön, och Energydasjön för torrläggning av mark inom åtskilliga byar i Wirestads och Stenbrohults socknar av Kronobergs län i enlighet med av förre lantbruksingenjör A. Roos vid den 9 februari 1917 avslutad syneförrättning upprättat förslag med däri av lantbruksingenjören Ivar Helin enligt i september 1923 avgivet betänkande företagna kompletterande ändringar, vilket förslag med vissa ytterligare ändringar av Kungl. Maj:t fastställts genom beslut av den 7 november 1924.

§ 2.

Entreprenören förbinder sig att på vissa här nedan närmare angivna villkor utföra alla arbeten för realiserande av ifrågavarande företag i enlighet med det av Kungl. Maj:t fastställda förslaget med undantag av odling och tegdiken.

§ 3.

Entreprenören förbinder sig att mot en ersättning av ett för allt *kronor sexhundrausen (600,000:—)* utföra samtliga kanalarbeten och brobyggnader, därav kanalarbetena för *kronor femhundraåttatusentvåhundra (508,200:—)* och brobyggnaderna för *kronor nittioettusenåttahundra (91,800:—)*.

§ 4.

Entreprenadsumman utgår enligt följande specifikation:

Avloppet från sjön Steningen	kronor	90,000
Bygdevägsbro vid Brännhult	»	3,750
Avloppet från sjön Låkan	»	148,000
Bygdevägsbro vid Möllekulla	»	25,000
Avloppet från Wirestadssjön	»	213,000
Bygdevägsbro vid Nedraön	»	14,500
» » Övraön	»	4,500
» » 20 plus 95 (Ollonebro)	»	24,000
Avloppet vid Fansjön	»	17,000
Bygdevägsbro vid 1 plus 15 (Degersnäs)	»	2,500
Ägovägsbro vid 2 plus 38 (Degersnäs)	»	1,500
Kanalarbete vid kyrkbron över Wirestadssjön	»	1,500
Byvägsbro (kyrkbron)	»	3,500
Avloppet från Garanhultsjön	»	5,000
Arnanäsbäcken	»	3,000
Bygdevägsbro vid 3 plus 30 å Arnanäsbäcken	»	1,500
Avloppet från Wirestadsnässjön och Energydasjön	»	25,000
Bygdevägsbro vid 10 plus 3 å d:o	»	6,000
Byvägsbro vid 12 plus 60 (Ware östergård)	»	3,300
Ägovägsbro vid 18 plus 58	»	5,500
Tilloppet till Energydasjön	»	3,200
Hyltadiket	»	2,500
Bygdevägstrumma vid 37 plus 78	»	1,250.

§ 5.

Nedanför liggande kraftverk få under den tid arbetet pågår dock högst under en tid av ett och ett halvt år räknat från den 1 maj 1925 icke uppdämma vattnet till högre höjd än till plus 3.60 jämfört med den över dikningarna uppgjorda grävningprofilen.

§ 6.

Dämning får av entreprenören företagas under arbetstiden till en höjdyta, som ligger 0.5 meter under den å grävningprofilen angivna nuvarande högvattensytan och äger entreprenören rätt att när som helst under arbetets utförande uppdämma vattnet till denna höjd ävensom rätt att var som helst uppföra nödiga hålldammar, dock att dämning får äga rum under en tid av högst sju dygn åt gången samt efter vart sjunde dygn vattnet under minst ett dygn skall rinna fritt. Under den tid grävningen sker å sträckan Brännhult—Steningen skall dock därutöver framsläppas vatten under halvt dygn mitt under dämningperioden från sjön Steningen.

§ 7.

Ovanstående bestämmelser utgöra ej hinder för entreprenören att utföra visa delar av arbetet med mudderverk eller grävmaskiner, och äger entreprenören rätt att vid eventuell muddring i sjöarna upplägga muddret i närheten av muddringsstället.

§ 8.

Entreprenören skall beträffande å sträckan Brännhult—117 så vitt ske kan använda gamla åbotten till upplagsplats för sten. På sträckan i fråga skola upplagen avjämnas och göras så snygga som möjligt och stenar, som uppläggas på odlingsbar mark, borttagas. Hustomt och trädgård får ej användas såsom upplagsplats.

§ 9.

Avloppens slänter skola givas minst den i förslaget angivna sidolutning.

§ 10.

Arbetsstyrelsen ansvarar icke för de i förslaget omförmälda massorna och berg.

§ 11.

Arbetena skola avsynas och slutlikvideras varje avdelning och varje bro för sig enligt ovanstående under § 4 intagna specifikation, dock skall fem (5) procent av entreprenadsumman innestå till dess samtliga arbeten äro fullbordade, vilken bestämmelse dock icke innebär underhållsskyldighet för entreprenören för redan avsynade och godkända arbeten.

§ 12.

Arbetet skall påbörjas före innevarande månads utgång och vara fullbordat senast före 1927 års utgång, dock med reservation för force majeure såsom naturförhinder, strejk eller dylikt.

§ 13.

Den 1 i varje månad utbetalar arbetsstyrelsen så stor del av entreprenadsumman som motsvarar värdet av utfört arbete med undantag av 15 procent. Av dessa 15 procent utbetalas 10 procent, då respektive kanalavdelning eller bro avsynats och godkänts samt resterande 5 procent, varom i § 11 stadgas, då samtliga arbeten äro avslutade. Avsnyning av utfört arbete skall ske senast fjorton (14) dagar efter det detsamma anmäls färdigt.

§ 14.

Arbetsstyrelsen äger att efter gottfinnande undantaga från entreprenaden en eller flera av broarna, dock att i sådant fall meddelande skall av arbetsstyrelsen lämnas entreprenören inom 14 dagar efter det entreprenören meddelat, att han ämnar påbörja brobyggnaden.

§ 15.

Därest någon av broarna undantages från entreprenaden skall entreprenadsumman minskas med här ovan i § 4 för bron beräknade kostnaden med avdrag för entreprenörens kostnad för grävning vid nuvarande brostället enligt av arbetsstyrelsens kontrollant verkställd värdering.

§ 16.

Arbetsstyrelsen skall tillhandahålla entreprenören nödiga kopior och arbetsritningar.

Vid arbetets utförande skall entreprenören rätta sig efter de föreskrifter, som med hänsyn till åberopade förslaget och detta kontrakt kunna komma att meddelas av den av arbetsstyrelsen för arbetets kontrollering tillkallade ingenjören.

Skulle entreprenören icke rätta sig efter kontrollerande ingenjörens föreskrifter eller ej som ovan nämnts bedriva arbetet eller i övrigt visa uppenbart slarv vid dess utförande, äger arbetsstyrelsen att omedelbart skilja honom från hans åtagande, utan annan ersättning än den likvid, som han redan erhållit för utfört arbete och är i sådant fall arbetsstyrelsen berättigad att av entreprenören erhålla ersättning för all genom hans skiljande från uppdraget liden skada, jämväl sådan, som kan uppkomma genom att arbetsstyrelsen nödgats att emot högre entreprenadsumma åt annan överlåta återstående delen av entreprenaden, och äger arbetsstyrelsen att ur den av entreprenören deponerade säkerheten, omförmäld nedan, göra sig betald för ifrågavarande ersättning.

Ovanstående i denna paragraf omförmälda åtgärder få ej företagas förrän de blivit av skiljemän, jämlikt gällande lag om skiljemän, beslutade.

§ 17.

Entreprenören är skyldig bekosta all försäkring av sina vid arbetet anställda arbetare enligt lag. Vid olycksfall må ej under några förhållanden ersättningsanspråk av vad namn och beskaffenhet de vara må, framställas eller gottgörelse fordras av arbetsstyrelsen.

§ 18.

Entreprenören är ensam ansvarig för och skyldig att gälda den skada, som kan uppstå genom eventuella översvämningar förosakade genom av

entreprenören företagna uppdämningar över den i § 6 omnämnda dämningshöjden.

§ 19.

Befinnes de omkontrakterade arbetena icke inom i § 12 föreskrivna tiden fullgjorda, erlägges av entreprenören till arbetsstyrelsen för varje vecka, som därefter överskrides, innan arbetet blivit avsynat och godkänt, en ersättning av *kronor femhundra (500:—)*.

Skulle dock dröjsmålet med arbetets fullbordande inom föreskriven tid föranledas av force majeure såsom naturförhinder, strejk e. dyl. äger entreprenören erhålla sådan tillökning uti tiden för arbetets fullbordande som kan av omständigheterna skäligen påkallas.

§ 20.

Som säkerhet för arbetets kontraktsenliga utförande och för fullgörande av alla de förbindelser entreprenören genom detta kontrakt åtagit sig har entreprenören hos arbetsstyrelsen deponerat dels en av Aktiebolaget Svenska Handelsbanken ingången, den 6 april 1925 dagtecknad, borgensförbindelse såsom för egen skuld intill ett belopp av högst 100,000 kronor, dels ock en den 28 mars 1925 dagtecknad av Olof Olson i Djurslöv och Nils Olson i Knästorp en för båda och båda för en ingången borgensförbindelse såsom för egen skuld för arbetenas kontraktsenliga utförande m. m., vilka borgensförbindelser, då arbetena blivit slutgiltigt avsynade och godkända skola till entreprenören överlämnas.

§ 21.

Entreprenören förbinder sig utföra den av Gemla fabrikers aktiebolag projekterade kanalen mellan Brännhult och sjön Steningen vilken kanal förlägges under kanalbotten med ett djup under denna av 1.00 meter med en meter bottenbredd och doceringar av (en — två) 1.2 samt med en sammanlagd längd av 1,730 meter, vilket arbete utföres mot en ersättning av ett för allt *kronor fyrtiotusen (40,000:—)* utöver entreprenadsumman *kronor 600,000:—*. Arbetet utföres dock under förutsättning att kanalen framdrages så långt i riktning mot Diö, att vattnet kan avrinna under grävningstiden till 0.3 meter höjd över blivande kanalbotten samt att därför betalas en extra ersättningen av 4 kronor per kubikmeter, uppgrävd massa. Samma extra ersättning beräknas jämväl för eventuell ytterligare kanalgrävning i riktning mot sjön. Under den tid detta arbete pågår får vattnet icke uppdämmas till högre höjd än plus 2.00 enligt samma grävningsprofil. Därest Gemla fabrikers aktiebolag icke påkallar sistnämnda arbetes utförande, varom entreprenören skall underrättas senast före innevarande månads utgång, är han ej skyldig fullgöra de av honom i denna paragraf åtagna förpliktelser. Kommer det i denna paragraf omnämnda arbete till utförande skall detsamma bekostas av Gemla fabrikers aktiebolag varom Gemla fabrikers aktiebolag före arbetets påbörjande skall lämna förbindelse.

§ 22.

Skulle mellan arbetsstyrelsen och entreprenören uppstå tvist om detta kontrakts tolkning och tillämpning, får tvisten icke dragas inför domstol utan skall avgöras av skiljemän jämlikt gällande lag om skiljemän.

Av detta kontrakt äro tvenne lika lydande exemplar upprättade och utväxlade.

Liatorp den 9 april 1925.

Förestående kontrakt antages och godkännes för firman Joh. Malm & C:o så som för egen del.

Joh. Malm & C:o,
g. Joh. Malm.

Förestående kontrakt godkännes för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag.

Arbetsstyrelsen.

Victor J. Mattsson, Ernst Johansson. Karl O. Gard. N. J. Olsson. B. A. Jonasson, S. Holmqvist, Axel Svensson. A. Lindkvist. Th. Pettersson. P. J. Magnusson, A. J. Nilsson. J. M. Nilsson. C. H. Bengtsson. Alfred Nilsson. Aug. Karlsson.

Samtliga ovanstående egenhändiga (16) namnteckningar bevittna:

Per Gustafsson.

Arvid Högberg.

Enligt kontrakt av i dag överlåta vi härmed samtliga våra rättigheter och skyldigheter enligt ovanstående entreprenadkontrakt på schaktmästaren Oscar Strid, Älmhult.

Lund den 1 september 1925.

Joh. Malm & C:o,
g. Joh. Malm.

Förestående överlåtelse antages och godkännes.

Lund som ovan.

Oscar Strid.

Bevittnas:

J. Ekvall.

K. Ekstrand.

Våra rättigheter och skyldigheter enligt vidfogade entreprenadkontrakt av den 9 april 1925 med arbetsstyrelsen för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag, avseende torrläggning av mark inom Wirestads och Stenbrohults socknar i Kronobergs län, överlåta vi härmed å schaktmästaren Oscar Strid i Älmhult under förutsättning av medgivande därtill av styrelsen för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag samt av våra borgensmän Aktiebolaget Svenska Handelsbanken, Olof Olsson i Särslöv och Nils Olsson i Knästorp.

Lund den 1 september 1925.

Joh. Malm & C:o,
Joh. Malm.

Överlåtelsen godkännes och förbinder jag mig att mot åtnjutande av de rättigheter, som enligt entreprenadkontraktet tillkomma firman Joh. Malm & C:o, fullgöra firmans samtliga skyldigheter enligt detsamma.

Lund som ovan.

Oscar Strid.

Att fabrikören Joh. Malm egenhändigt tecknat Joh. Malm & C:o här ovan samt att schaktmästaren Oscar Strid likaledes egenhändigt tecknat sitt namn intyga på en gång närvarande:

J. Ekvall.

K. Ekstrand.

Under förutsättning att styrelsen för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag lämnar sitt medgivande till ovanstående överlåtelse av entreprenadkontrakt å schaktmästaren Oscar Strid, förklara vi, att den borgen som vi den 28 mars 1925 iklätt oss för firman Joh. Malm & C:os förpliktelser enligt kontraktet, skall gälla även för Strids övertagna förpliktelser enligt detsamma.

Knästorp och Särslöv den 1 september 1925.

Nils Olsson. Olof Olsson.

Lantbrukarna Nils Olssons och Olof Olssons egenhändiga namnteckningar tecknade å omstående sida bevittna på en gång närvarande:

J. Ekvall.

K. Ekstrand.

Sedan vi den 6 april 1925 gått i borgen såsom för egen skuld intill ett belopp av etthundratusen (100,000) kronor för fullgörande av de förbindelser, som firman Joh. Malm & C:o iklätt sig genom entreprenadkontrakt av den 9 april 1925 så förklara vi härigenom under förutsättning, att styrelsen för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag lämnar sitt medgivande till kontraktets överlåtande å schaktmästaren Oscar Strid i Älmhult, att denna vår borgen skall intill samma belopp gälla för fullgörandet av Oscar Strids övertagna förbindelser enligt kontrakt.

Lund den 25 september 1925.

A.-B. Svenska Handelsbanken,

A. J. Ingemanson.

Algot Johansson.

På en gång närvarande vittnen:

Carl Rosander.

Gustaf Hedborg.

Härigenom förklara vi oss godkänna ovanstående överlåtelse från firman Joh. Malm & C:o å schaktmästaren Oscar Strid.

Arbetsstyrelsen för Wirestadssjöarnas sänkningsföretag.

Victor J. Mattsson.
Ordförande.

Egenhändiga namnteckning bevittna på en gång närvarande:
Bengt Gustafsson, Karl Nilsson,
Älmhult. Älmhult.

Vidimeras:

J. H. Fahlén.

Victor J. Mattsson.

Vidimeras:

Victor J. Mattsson.

And. Henriksson.

Bilaga B.

Sjunde sammanträdet.

Den 14 november 1930.

Närvarande skiljemän: Ordföranden landssekreteraren Mortimer Johansson samt ledamöterna civilingenjören Gunnar Höckert och lantbruksingenjören Karl Elfström.

Enligt beslut under gårdagen sammankommo skiljemännen för besiktning och förhandling denna dag klockan 10 f. m. vid Brännhults bro; och inställde sig därvid vägbyggmästaren Oscar Strid i Älmhult genom direktören Joh. Malm därstädes samt arbetsstyrelsen genom nämndemannen Victor J. Mattsson i Enebyda, varjämte ledamöterna i arbetsstyrelsen C. H. Bengtsson i Bäckhult och J. P. Magnusson i Lindhult anmälde sig tillstädes.

Efter besiktning av arbetena vid Brännhults bro enades parterna därom, att för de nedanför bron utförda arbetena skulle till Strid utgå ersättning med utöver förut medgivna 700 kronor ytterligare 100 kronor.

Besiktning verkställdes härefter å olika delar av de utförda grävningsarbetena.

Sedan besiktningen avslutats, uppgav Mattsson på fråga av ordföranden, huruvida arbetsstyrelsen påkallade, att Strid skulle utföra ännu återstående arbeten, att arbetsstyrelsen medgäve, att Strid mot utgivande av yrkat skadestånd och ersättning för återstående arbeten frikallades från arbetets slutförande.

På fråga uppgav Malm, att de efter kontrollantens sista uppmätning den 19 december 1929 utförda arbetena, varför Strid yrkat ersättning med 1,518 kronor, avsåge arbeten med rivning och sprängning av dammar ävensom grävning i kanalerna vid vattnets gradvisa sänkning.

Mattsson bestred, att arbetsstyrelsen kunde åläggas utgiva ersättning för dessa arbeten.

Sedan förhandlingarna med parterna härefter förklarats avslutade, avreste skiljemännen till Växjö för fortsatta överläggningar och avkunnades efter överläggning följande

D o m.

Vid den besiktning, som under skiljedomsförfarandet vid olika tillfällen verkstälts, har befunnits, att grävningsarbetena varit i avsevärd mån svårare att utföra än vad av de vid entreprenadens utbudande och vid huvudkontraktets upprättande tillgängliga handlingar skäligen kunnat antagas, vilket jämväl bestyrkes av den förebragta utredningen.

Skiljenämnden finner förty oavsett tolkningen av kontraktets 10 § entreprenören berättigad ej blott till ersättning utöver vad kontraktet innehåller för i svårarbetad jordmån utförda arbeten utan även till entreprenadavtalets hävande.

Med anledning härav finner skiljenämnden entreprenören icke skyldig slutföra de arbeten, som enligt verkställd besiktning ännu återstår att utföra, utan skall han istället vidkännas avdrag härför å den kontrakterade ersättningen. Kostnaden för utförandet av dessa återstående arbeten, inberäknat kostnaden för vallarnas bortförande, har av skiljenämnden uppskattats till 34,880 kronor.

Entreprenörens tillgodohavande enligt huvudkontraktet kommer således efter avdrag dels för kostnaden för Möllekulla och Ollone broar med 49,000 kronor och dels för nyssnämnda belopp 34,880 kronor att uppgå till

kronor 516,120

Enligt vad under skiljedomsförfarandet lämnats ostridigt skall till entreprenören härutöver utgå ersättning med:

för extra arbeten, utförda nedanför Brännhults bro » 800

för muddring genom Låkan enligt avtal » 24,108.

Efter prövning av vad i målet förekommit anser skiljenämnden entreprenören berättigad till ytterligare ersättning med följande skäligen ansedda belopp:

för arbeten i svårbearbetad jordmån, utöver den kontrakterade ersättningen » 77,500

för utförda, i kontraktet ej angivna muddringar » 2,080

för hantlangning vid pejlingar och stakningar » 2,000

för förstärkning av broar » 600

för fördyrade arbeten på grund av för hög dämning vid Brännhult » 10,000

för muddring i Ecerydasjön och Wirestanässjön till större bredd än i förslaget angives » 1,540

för grävning av vissa kanaler med större längd än i förslaget föreskrives » 1,420

för arbeten, som utförts efter kontrollantens uppmätning den 19 december 1929 » 300

Summa kronor 636,468.

Skiljenämnden tillerkänner alltså entreprenören ersättning för samtliga utförda arbeten med 636,468 kronor, av vilket belopp enligt vad i målet lämnats ostridigt entreprenören uppburit sammanlagt 565,760 kronor.

På grund härav provar skiljenämnden rättvist ålägga Virestadssjöarnas sänkningsföretag att till vägbyggmästaren Oscar Strid utgiva sjuttiotusen-sjuhundraåtta kronor jämte 5 procent ränta därå från den 13 mars 1930, tills betalning följer.

I målet framställda yrkanden om ytterligare ränta och om åläggande för delägarna i sänkningsföretaget att personligen svara för utdömt beloppss utgivande lämnar skiljenämnden utan bifall.

Sänkingsföretaget ålägges därjämte att genast till Strid återlämna följande av Strid till säkerhet för arbetets fullgörande till sänkingsföretaget överlämnade förbindelser, nämligen:

1:o) Olof Ohlssons i Särslöv och Nils Olssons i Knästorp borgensförbindelse av den 28 mars 1925 till säkerhet för firman Joh. Malms & C:os fullgörande av ifrågavarande arbete, vilken borgen den 1 september 1925 förklarats gälla jämväl till säkerhet för Strids utförande av arbetet,

2:o) Aktiebolaget Svenska handelsbankens borgensförbindelse av februari 1930 å 50,000 kronor till säkerhet för Strids då återstående skyldigheter enligt kontraktet samt

3:o) Strids förbindelse av den 14 januari 1930, varigenom tre prämkrannar med tillbehör pantförskrivits till säkerhet för arbetets fullbordande.

Strid berättigas tillgodogöra sig det i dammbyggnaden vid Virestadssjön befintliga virket med tillhörande maskinell utrustning.

Då sänkingsföretaget genom arbetets försenade utförande icke kan anses hava lidit nämnvärd skada, anser sig skiljenämnden böra lämna sänkingsföretagets yrkande om utbkommande av skadestånd (»veckoböter») utan bifall.

Vidare finner skiljenämnden skäligt bestämma, att parterna själva skola vidkännas sina å skiljedomsförfarandet havda kostnader.

Sänkingsföretagets yrkande om utbekommande av ersättning för kostnader för annonsering om anbud å återstående arbetenas utförande lämnar skiljenämnden utan bifall.

Vidare bestämmer skiljenämnden, att till envar av skiljemännen skall utgå ersättning med 2,500 kronor, däri inberäknat rese- och traktamentsersättning med 500 kronor, och att denna ersättning, tillhopa 7,500 kronor, jämte skiljenämndens kostnader dels för av lantbruksingenjören Ivar Helin och ingenjören Pär Johansson verkställda utredningar, respektive 177 kronor 50 öre och 1,000 kronor dels för automobilskjuts 40 kronor och dels ersättning till sekreterare 950 kronor eller sammanlagt 9,667 kronor 50 öre skola av parterna gäldas med hälften vardera samt utbetalas av de hos ordföranden för ändamålet deponerade medel, varefter, sedan domen i denna del vunnit laga kraft, återstoden av dessa medel jämte upplupen ränta skall till parterna redovisas.

Slutligen bestämma skiljemännen, att denna dom skall hållas parterna tillhanda den 29 november 1930 klockan 1 e. m. i ordförandens bostad i Växjö.

Nöjes ej part åt skiljemännens beslut angående dem tillkommande ersättning, må han draga frågan under domstols prövning, såframt han instämmer sin talan inom 60 dagar från det han får del av domen till rådhusrätten i Växjö. Enahanda rätt tillkommer skiljeman, i vad angår av honom framställt ersättningsanspråk; dock att tiden, inom vilken sådan talan må instämmas, skall räknas från skiljedomens meddelande.

Undertecknad Elfström avgav särskilt yttrande, som skulle biläggas protokollet.

Växjö som ovan.

Mortimer Johansson.

Gunnar Höckert.

Karl Elfström.

Särskilt yttrande av lantbruksingenjören Karl Elfström vid meddelandet av skiljedom den 14 november 1930 i tvist mellan vägbyggmästaren Oscar Strid i Almhult samt Virestadssjöarnas sänkningsföretag.

Undertecknad, som deltagit i meddelandet av ovannämnda skiljedom, har därvid mot skiljenämndens majoritet anmält avvikande mening beträffande följande delar av domen:

Enligt min mening bör huvudkontraktets 10 § så tolkas, att entreprenören, även om de uppgrävda massorna varit mera svårarbetade, än vad denne uppgivit sig hava haft anledning antaga, ej kan vara berättigad till högre ersättning härför än den kontrakterade.

Beträffande Strids yrkande om särskild ersättning på grund av för hög dämning vid Brännhult anser jag, att, då denna dämning inverkat allenast på arbetena i Steningens avlopp och häri huvudsakligen å sträckan 126—20—118, Strid icke bör tillerkännas högre ersättning härför än skäligen ansedda 2,500 kronor.

Med min tolkning av huvudkontraktets 10 § anser jag, att Strid ej haft rätt att häva avtalet, men då arbetsstyrelsen icke påfordrat, att Strid skall fullborda arbetet, finner jag mig ej böra ålägga Strid skyldighet härutinnan.

Det avdrag å kontraktsumman, som Strid med hänsyn till att arbetet icke slutförts bör vidkännas, prövar jag skäligen bestämma till ett belopp av 60,000 kronor, däri jag då inberäknat ersättning för vallarnas bortförande.

Då Strid ej varit berättigad häva avtalet, anser jag, att han icke kan undgå utgiva skadestånd (»veckoböter») till sänkningsföretaget på grund av arbetets försenade utförande, dock finner jag, med hänsyn till att sänkningsföretaget icke kan anses hava genom försening lidit skada i större omfattning, »veckoböter» böra utdömas för allenast en skäligen ansedd tid av 60 veckor eller med 30,000 kronor.

På grund av vad jag sålunda anført och med anledning av skiljedomens innehåll i av mig nu icke berörda delar prövar jag rättvist ålägga Strid att till sänkningsföretaget mot återfående av hos arbetsstyrelsen deponerade säkerheter utgiva 69,412 kronor jämte 5 procent ränta därá från den 13 mars 1930, tills betalning följer; skolande Strid därjämte ersätta sänkningsföretagets kostnader å skiljedomsförfarandet med ett skäligen jämkat belopp av 7,000 kronor.

Vidkommande slutligen skiljemännens ersättningar och skiljenämndens kostnader, tillsammans uppgående till 9,667 kronor 50 öre, finner jag detta belopp böra gäldas till två tredjedelar av Strid och till en tredjedel av sänkningsföretaget.

Växjö den 14 november 1930.

Karl Elfström.

Från konceptprotokollet rätt utdraget betygar

Ex officio:

Mortimer Johansson.

Vidimeras:

Victor J. Mattsson.

And. Henriksson.